

MS ISO 9001:2015

Tajuk Prosedur:
**PROSEDUR
PENGENDALIAN SUSU**

No. Prosedur:
PK(O).DVS.PIT.09

DILULUSKAN OLEH:

[Pengarah]

TARIKH KUATKUASA:
26 FEBRUARI 2026

DOKUMEN TERKAWAL

SENARAI EDARAN

NO SALINAN TERKAWAL		PEMEGANG DOKUMEN
PK(O).DVS.PIT.09	(01)	Pengarah Jabatan Perkhidmatan Veterinar Sabah
PK(O).DVS.PIT.09	(02)	Pegawai Dokumen
PK(O).DVS.PIT.09	(03)	Ketua Bahagian [Timbalan Pengarah]
PK(O).DVS.PIT.09	(04)	Ketua Seksyen [Penolong Pengarah Seksyen/ Wilayah]
PK(O).DVS.PIT.09	(05)	Ketua Unit [Pegawai Penguasa/ Pengurus Ladang]

REKOD PINDAAN

TARIKH PINDAAN	NO.PINDAAN/ NO. KELUARAN	RUJUKAN PINDAAN/ MUKA SURAT TERLIBAT	BUTIR-BUTIR PINDAAN	DILULUSKAN OLEH
26/02/2026	00/05	Muka Depan & Semua muka surat	1.Tandatangan Pengarah yang Baharu (Dr. Zul Bahar Abdul Rashid). 2.Pindaan tarikh kuatkuasa kepada 26 Februari 2026. 3.Pindaan No.Keluaran 4.Lain-lain pindaan yang berkaitan	Pengarah DVS Sabah

	NO. DOKUMEN		PK(O).DVS.PIT.09	
	PROSEDUR PENGENDALIAN SUSU			
	NO. KELUARAN	05	NO. PINDAAN	00

1.0 OBJEKTIF

Prosedur ini bertujuan menyediakan garis panduan bagi memastikan pengendalian susu dilaksanakan dengan cekap, selamat dan memenuhi keperluan jabatan.

2.0 SKOP

Prosedur ini digunapakai oleh anggota jabatan yang terlibat dengan aktiviti pengendalian susu seperti berikut:-

- A. Penerimaan Susu
- B. Penghantaran ke Kilang Pemprosesan Susu.
- C. Pembayaran Subsidi Susu
- D. Pencucian/ pembersihan *Chiller Tank*.

3.0 RUJUKAN

3.1	MK.DVS.01	:	MANUAL KUALITI DVS MS ISO 9001:2015
	Klausa 6.1	:	Penyediaan Pelan Risiko
	Klausa 7.1.5		Pemantauan dan Pengukuran Proses
	Klausa 8.2.1	:	Komunlkasi Dengan Pelanggan
	Klausa 8.2.3	:	Semakan Semula Perkhidmatan Berkaitan Perkhidmatan
	Klausa 8.5.1	:	Kawalan Penyampaian Perkhidmatan
	Klausa 8.5.3	:	Harta Hak Milik Pelanggan
	Klausa 8.5.4	:	Pemeliharaan Produk
	Klausa 10	:	Penambahbaikan
3.2	Akta Makanan 1983 (Akta 281) & Peraturan-Peraturan.		
3.3	Good Manufacturing Practices (GMP) MS 1504-2009.		
3.4	Manual GMP Pusat Pengumpulan Susu.		
3.5	Garis Panduan dan Senarai Semak Pengusaha Industri Makanan Bahagian Keselamatan dan Kualiti KKM.		
3.6	Bahagian I dan II – Garis Panduan Program Jaminan Keselamatan Makanan.		
3.7	Bahagian III – Senarai Semak Program Jaminan Keselamatan makanan.		
3.8	Garis Panduan Pengendalian dan Pengangkutan Susu Mentah.		
3.9	Fail Meja.		

	NO. DOKUMEN		PK(O).DVS.PIT.09	
	PROSEDUR PENGENDALIAN SUSU			
	NO. KELUARAN	05	NO. PINDAAN	00

4.0 DEFINISI

4.1	<p>Susu Susu segar yang dihasilkan oleh lembu tenusu yang sihat tanpa sebarang penambahan bahan-bahan asing.</p>
4.2	<p>Subsidi Susu Harga susu yang dibayar berdasarkan jumlah susu yang diterima daripada Penternak Lembu Tenusu tertakluk kepada terma dan syarat semasa yang ditetapkan oleh jabatan.</p>
4.3	<p>Penternak Lembu Tenusu Penternak yang memelihara dan mengusahakan ternakan lembu tenusu dan telah menjalani latihan yang dianjurkan oleh DVS serta berjaya memperolehi Sijil Kursus Asas Lembu Tenusu.</p>
4.4	<p>Persatuan Penternak Tenusu Sabah Kumpulan Peserta Projek Lembu Tenusu DVS yang telah berdaftar dengan Persatuan Penternak Lembu Tenusu Sabah.</p>
4.5	<p>Ujian Kualiti Susu Ujian kimia, fizikal dan mikrobiologi yang dilakukan ke atas susu segar mengikut piawaian yang ditetapkan oleh DVS dan Kilang Pemprosesan Susu.</p>
4.6	<p>Ujian Organoleptik Ujian Fizikal sebelum ujian <i>platform</i> dilakukan seperti bau, warna dan rasa.</p>
4.7	<p>Ujian Platform Ujian kualiti susu yang dilakukan ke atas susu segar, yang meliputi pengukuran suhu, Ujian Alkohol, pH, SG dan SNF.</p>
4.8	<p>Churn Tong susu yang di perbuat daripada <i>aluminium</i> dan <i>Stainless Steel (food grade)</i> yang digunakan oleh penternak tenusu untuk menyimpan susu.</p>
4.9	<p>Ekomilk dan Lactoscan Alat untuk menganalisa lemak, pepejal susu tanpa lemak ketumpatan bandingan (SG) titik beku, suhu, laktosa dan kandungan air.</p>
4.10	<p>Chiller Tank Tangki simpanan susu sementara (Penyejuk).</p>

	NO. DOKUMEN		PK(O).DVS.PIT.09	
	PROSEDUR PENGENDALIAN SUSU			
	NO. KELUARAN	05	NO. PINDAAN	00

5.0 SINGKATAN

DVS	:	Jabatan Perkhidmatan Veterinar Sabah
PDVS	:	Pengarah Jabatan Perkhidmatan Veterinar Sabah
Bpem	:	Bahagian Pembangunan
TPBpem	:	Timbalan Pengarah Bahagian Pembangunan
KBSU	:	Ketua Bahagian/Seksyen/Unit
VO	:	Veterinary Officer
RO	:	Research Officer
AVO	:	Assistant Veterinary Officer
VA	:	Veterinary Assistant
PO	:	Pembantu Operasi
PKen	:	Pemandu Kenderaan
PSH	:	Pekerja Sambilan Harian
PPLTS	:	Persatuan Penternak Lembu Tenusu Sabah
PPS	:	Pusat Pengumpulan Susu
KILC	:	Keningau Integrated Livestock Center
SLDB	:	Sabah Livestock Development Berhad
pH	:	<i>power of Hydrogen</i> (derajat keasaman)
SNF	:	<i>Solid Non-Fat</i>
SG	:	<i>Specific Gravity</i>
SID	:	Sabah International Dairies
MBRT	:	<i>Methylene Blue Reduction Test.</i>

	NO. DOKUMEN		PK(O).DVS.PIT.09	
	PROSEDUR PENGENDALIAN SUSU			
	NO. KELUARAN	05	NO. PINDAAN	00

6.0 PENGURUSAN RISIKO

- Rujuk Fail Pengurusan Risiko

	NO. DOKUMEN	PK(O).DVS.PIT.09		
	PROSEDUR PENGENDALIAN SUSU			
	NO. KELUARAN	05	NO. PINDAAN	00

7.0 TANGGUNGJAWAB DAN TINDAKAN

TANGGUNGJAWAB	NO	TINDAKAN
	A	PENERIMAAN SUSU
VO/ RO/ AVO/ VA/ PO /PSH	1.	Terima susu daripada penternak lembu tenusu/ pelanggan.
	2.	Lakukan ujian kualiti susu (Ujian Organoleptik, Alkohol, MBRT dan Mesin Analisa Susu). Susu yang melepasi ujian akan diterima dan yang tidak melepasi ujian akan ditolak/ dikembalikan kepada penternak/ pelanggan yang berkenaan.
	3.	Timbang berat susu. Catat hasil ujian dan berat susu dalam Rekod Penerimaan Susu.
	4.	Masukkan susu dalam tangki penerimaan susu (<i>Receiving Tank</i>).
	5.	Pam susu ke dalam mesin <i>Plate Heat Exchanger (PHE)</i> .
	6.	<i>Pam susu ke dalam Chiller Tank (Tangki Simpanan)</i> .
	7.	Pantau suhu dan catat hasil pemeriksaan dalam Rekod Pemeriksaan Suhu <i>Chiller Tank</i> . Tempoh simpanan susu dalam <i>Chiller Tank</i> adalah tidak melebihi 96 jam.
	B	PENGHANTARAN KE KILANG PEMROSESAN SUSU
VO/ RO/ AVO/ VA/ PO /PSH/ Pken	1.	Lakukan ujian kualiti susu. Catat hasil ujian dalam Nota Penghantaran Susu.
	2.	Pam susu ke dalam " <i>Chiller Tank</i> " (Tangki Lori Susu).
	3.	Hantar susu ke Kilang Pemprosesan Susu dan dapatkan pengesahan penerimaan susu dari kilang. <ul style="list-style-type: none"> a. Hantar sampel susu yang ditolak (tidak melepasi ujian) ke MKAV untuk ujian pengesahan kualiti susu dan tindakan selanjutnya (jika ada). b. Hantar susu yang ditolak oleh kilang (selepas ujian MKAV) ke ladang ternakan jabatan untuk makanan anak lembu atau proses hiliran (IAT) jabatan (jika ada). c. Lengkapkan <i>Mock Recall Program</i> (jika ada).
	4.	Kemaskini data/ Laporan.
	C	PEMBAYARAN SUBSIDI SUSU
VO/ RO/ AVO/ VA/ PO /PSH/ Pken	1.	Terima dokumen tuntutan seperti berikut: <ul style="list-style-type: none"> a. Invois b. Nota Penghantaran Susu c. Rekod Tuntutan Susu d. Rekod Penjualan Susu

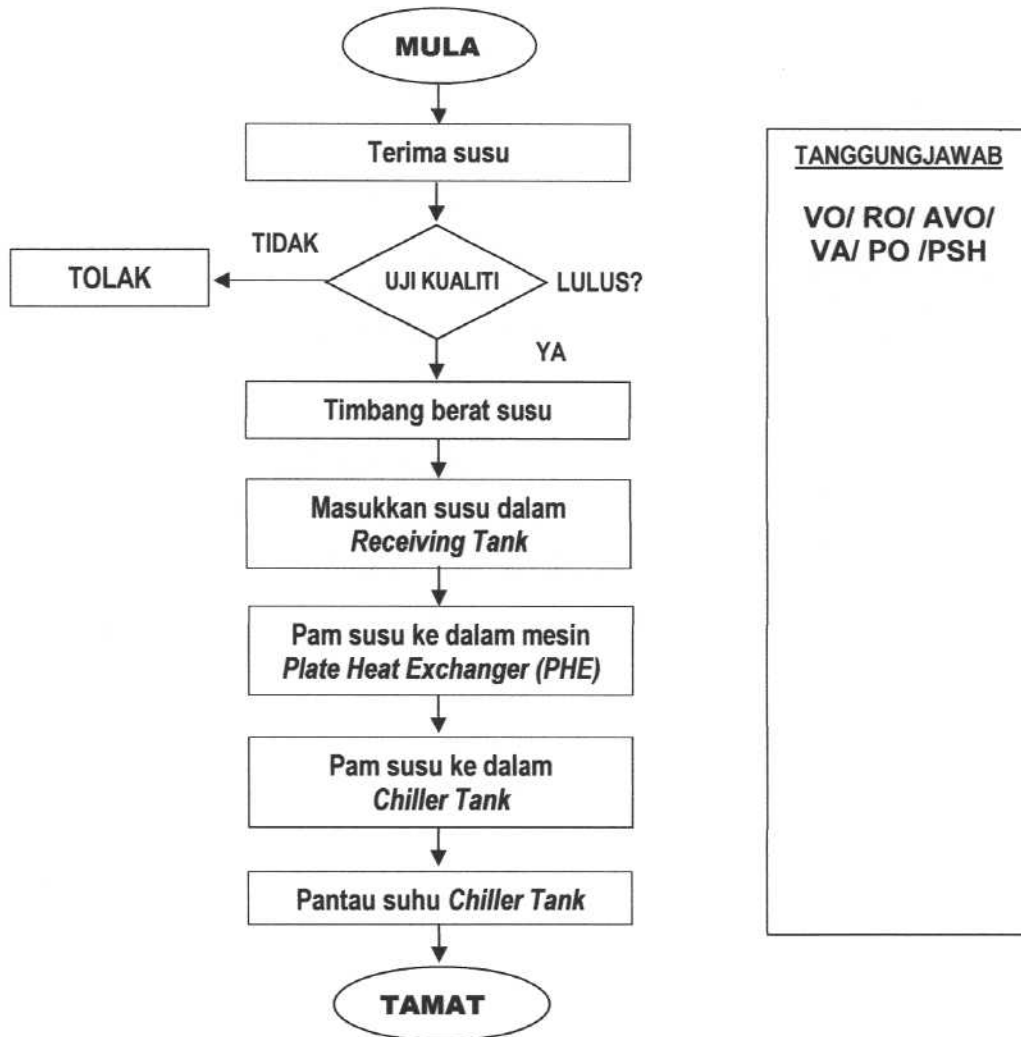
	NO. DOKUMEN	PK(O).DVS.PIT.09		
	PROSEDUR PENGENDALIAN SUSU			
	NO. KELUARAN	05	NO. PINDAAN	00

	2.	Periksa dan sahkan dokumen.
	3.	Hantar dokumen tuntutan ke pejabat pembayar.
	4.	Kemaskini data/ Laporan.
	D	PENCUCIAN/ PEMBERSIHAN <i>CHILLER TANK</i> *Rujuk Manual GMP PPS
VO/ RO/ AVO/ VA/ PO /PSH/ Pken	1.	Keluarkan sisa susu dari tempat penyimpanan susu.
	2.	Bilas dengan air bersih.
	3.	Cuci dengan acid bercampur air.
	4.	Cuci dengan air panas bercampur detergent dan sanitasi.
	5.	Bilas dengan air panas.
	6.	Keringkan.
	7.	Rekod pencucian/ pembersihan dalam Rekod Pencucian/ Pembersihan <i>Chiller Tank</i> .

	NO. DOKUMEN	PK(O).DVS.PIT.09		
	PROSEDUR PENGENDALIAN SUSU			
	NO. KELUARAN	05	NO. PINDAAN	00

8.0 CARTA ALIRAN

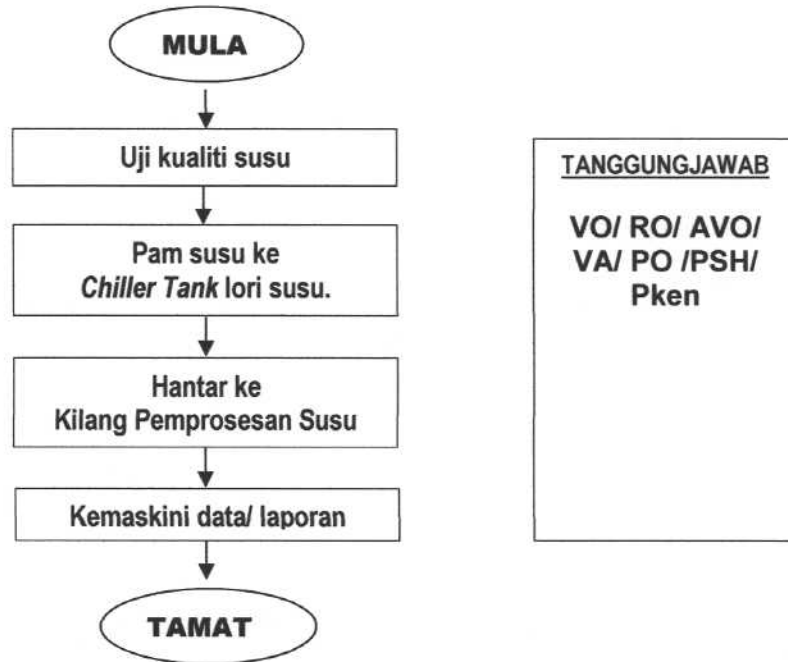
A. PENERIMAAN SUSU

	NO. DOKUMEN		PK(O).DVS.PIT.09	
	PROSEDUR PENGENDALIAN SUSU			
	NO. KELUARAN	05	NO. PINDAAN	00

8.0 CARTA ALIRAN

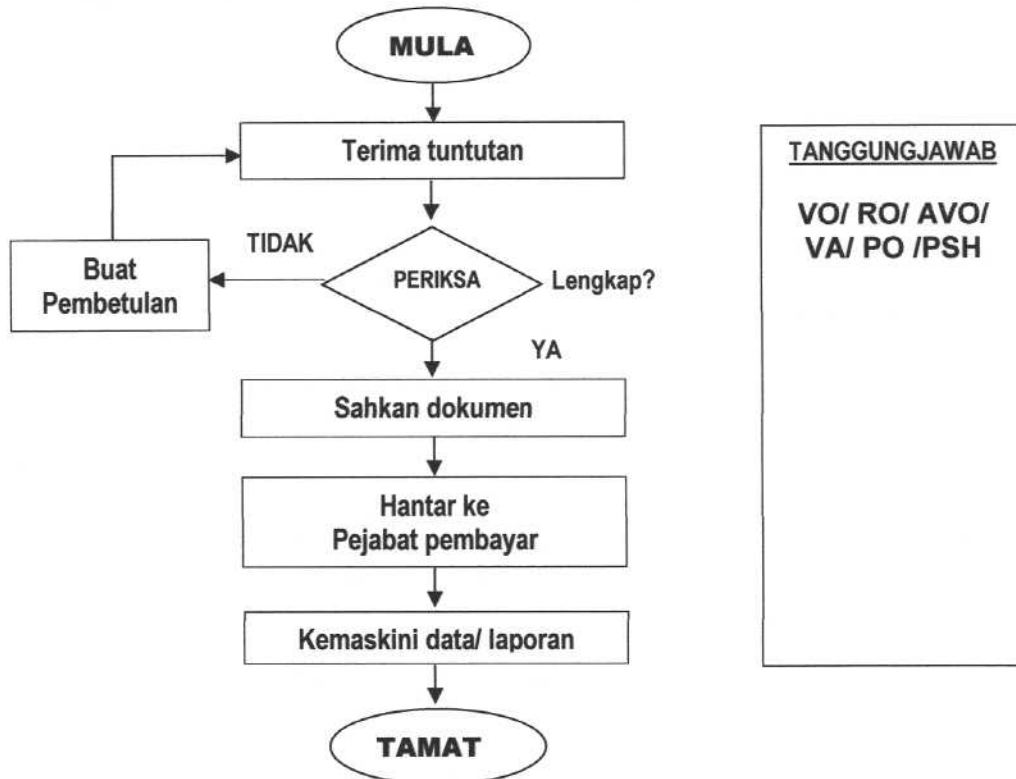
B. PENGHANTARAN KE KILANG PEMROSESAN SUSU

	NO. DOKUMEN	PK(O).DVS.PIT.09		
	PROSEDUR PENGENDALIAN SUSU			
	NO. KELUARAN	05	NO. PINDAAN	00

8.0 CARTA ALIRAN

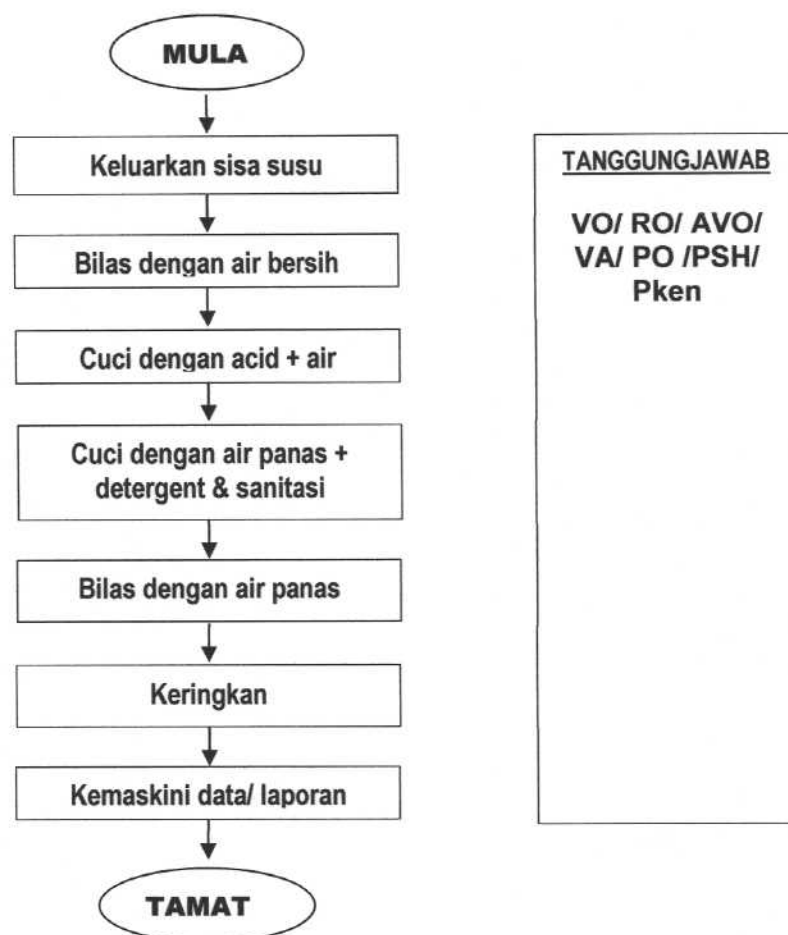
C. PEMBAYARAN SUBSIDI SUSU

	NO. DOKUMEN	PK(O).DVS.PIT.09		
	PROSEDUR PENGENDALIAN SUSU			
	NO. KELUARAN	05	NO. PINDAAN	00

8.0 CARTA ALIRAN

D. PENCUCIAN/ PEMBERSIHAN *CHILLER TANK*

	NO. DOKUMEN	PK(O).DVS.PIT.09		
	PROSEDUR PENGENDALIAN SUSU			
	NO. KELUARAN	05	NO. PINDAAN	00

9.0 REKOD KUALITI

BIL	REKOD	LOKASI	TEMPOH PENYIMPANAN
1	Rekod Penerimaan Susu	PPS	5-7 Tahun
2	Rekod Pemeriksaan Suhu (<i>Chiller Tank</i>).		
3	Nota Penghantaran Susu		
4	Rekod Pembersihan <i>Chiller Tank</i>		
5	Rekod Pembersihan dan Penyelenggaraan Peralatan		
6	Rekod Kalibrasi Peralatan		
7	<i>Mock Recall</i> Program		
8	Rekod Pemantauan Premis		
9	Fail Tuntutan Susu	Unit Tenusu (HQ)	
10	Laporan Bulanan/ Tahunan		

10.0 LAMPIRAN

BIL	PERKARA	LAMPIRAN	RUJUKAN
	-TIADA-		